

УДК 339.7:33.05-044.31

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V52\(2025\)-31](https://doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-31)

Цалан М. І., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

ORCID ID: 0000-0003-1878-1346

e-mail: myroslava.tsalan@uzhnu.edu.ua

Король М. М., доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

ORCID ID: 0000-0003-4031-0858

e-mail: maryna.korol@uzhnu.edu.ua

Інноваційні цифрові виклики фінансових криз в умовах глобальних змін

Анотація. У статті досліджено основні інноваційні цифрові виклики фінансових криз в умовах глобальних трансформацій. Глобальні економічні зміни зумовлені технологічним прогресом та трансформаціями у виробництві й споживанні. Цифровізація, автоматизація та штучний інтелект формують нові економічні напрями, поступово витісняючи традиційні моделі. Авторами акцентовано увагу на тому, що цифровізація та інновації трансформують фінансову сферу, поєднуючи розширення можливостей із зростанням кризових викликів. У статті проаналізовано сутність фінансових криз з огляду на необхідність поглибленого розгляду масштабів наслідків, які вони можуть спричинити. Досліджено, що ключовими чинниками їх виникнення визначають надмірне кредитування та формування боргових бульбашок, надлишкові інвестиції у спекулятивні активи, процеси фінансової глобалізації, слабке регулювання фінансового сектору та вплив зовнішніх шоків. Значимість цифровізації обумовлена тим, що цифрові технології знижують транзакційні витрати, усувають географічні бар'єри, забезпечують безпечний міжнародний платіжний обіг, сприяють розвитку електронної комерції та в умовах глобалізації трансформують міжнародну співпрацю, стимулюючи інновації, конкурентоспроможність і нові бізнес-моделі. Водночас створюються нові виклики, що наразі проявляються через цифрову нерівність та регуляторні розбіжності між країнами. У статті окрему увагу звернуто на діяльність необанків як логічного продовження цифровізаційних процесів, оскільки сьогодні вони найкраще відповідають на задоволення зростаючого попиту населення на мобільні фінансові інструменти. У статті авторами розглянуто сутність фінансової інклюдії як актуального соціального фактору макроекономічного середовища, що значною мірою визначає фінансову стабільність банків. Досліджено вплив пандемії Covid-19 на глобальне прискорення цифровізації ринку фінансових послуг. Необхідність формування надійної системи кіберзахисту зумовлена зростанням обсягів онлайн-операцій, у результаті чого зростає загроза кібератак, витоку даних та кіберризиків у цілому.

Ключові слова: фінансова криза; глобальні трансформації; виклики; цифровізація; інновації; фінансова інклюдія; необанки; міжнародні економічні відносини; глобалізація.

Tsalan M.I., PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, State Higher Educational Institution "Uzhhorod National University", Uzhgorod, Ukraine

Korol M.M., Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of International Economic Relations, State Higher Educational Institution "Uzhhorod National University", Uzhhorod, Ukraine

Innovative Digital Challenges of Financial Crises in the Context of Global Change

Abstract. Introduction. Global economic transformations are driven by the rapid development of technologies, changes in the structure of production and consumption, and the growing integration of global markets. Digitalization, automation, and artificial intelligence are fundamentally transforming economic models, forming new sectors and displacing traditional ones. These processes are accompanied by changes in employment and increasing demands on human capital, and are also exacerbated by global challenges. As a result, the world economy is increasingly dependent on innovation, flexibility, and adaptability, which makes transformation a necessary condition for progress in the 21st century.

Purpose. The purpose of the article is to analyze the benefits of digital innovations for the global economy, as well as identify challenges that can exacerbate financial crises and necessitate the search for effective mechanisms to prevent or overcome them.

Results. Financial crises are an integral element of economic dynamics, periodically manifesting themselves in the forms of banking, currency, or systemic global shocks. Their occurrence is usually accompanied by destabilization of financial markets, a decline in trust in institutions and significant economic losses. A financial crisis is a situation when there is sudden and profound instability in the economic system, which leads to a significant decrease in the value of assets, a fall in stock markets, the bankruptcy of banks and enterprises, as well as a loss of investor and consumer confidence. The progress of digitalization is fundamentally changing the financial sector, transforming the tools and mechanisms of market functioning. It contributes to the automation and

¹ Стаття надійшла до редакції: 22.08.2025

Received: 22 August 2025

acceleration of operations, reduces transaction costs and increases the efficiency of capital management. The development of fintech services, mobile applications, blockchain and digital payment systems expands access to financial services, particularly in regions with weak banking infrastructure. Digitalization also increases the transparency and security of transactions, creates conditions for personalized products and rapid response to market changes. Digital innovations have created the prerequisites for the development of alternative forms of financial intermediation, among which neobanks occupy a special place. Neobanks offer mobile applications, convenient online banking without branches, instant payments, primarily targeting youth and small businesses, which activates financial inclusion. Global shocks, in particular the COVID-19 pandemic and economic instability, have also stimulated the development of financial inclusion, as a significant part of services has been transferred to the online environment. The dynamic growth of neobanks encourages state institutions to develop new regulatory norms and standards in the field of digital finance, cybersecurity and personal data security in response to increasing digital challenges.

Conclusions. *Overcoming the digital challenges of financial crises in the era of global transformations requires a comprehensive approach that includes the development of digital regulation, strengthening cyber resilience and international cooperation. Innovative technologies make it possible to more accurately predict risks and control instability, and the harmonization of global standards reduces the threat of systemic crises.*

Keywords: *financial crisis; global transformations; challenges; digitalization; innovation; financial inclusion; neobanks, international economic relations; globalization.*

JEL Classification: F01; F29.

Постановка проблеми. Глобальні економічні трансформації є неминучими через постійний розвиток технологій, зміни у структурі споживання та виробництва, а також зростаючу інтеграцію світових ринків. Цифровізація, автоматизація та штучний інтелект радикально змінюють традиційні економічні моделі, формуючи нові галузі й витісняючи застарілі. Паралельно зі зміною технологічного ландшафту змінюється структура зайнятості, роль праці та вимоги до людського капіталу. Водночас поглиблення глобальних викликів - кліматичної кризи, нерівності, енергетичної безпеки - змушує переглядати принципи економічної організації та пріоритети розвитку. Такі трансформації також посилюються геополітичними зрушеннями, нестабільністю фінансових ринків і потребою у нових механізмах глобального управління та регулювання міжнародних економічних відносин. Світова економіка дедалі більше залежить від гнучкості, інноваційності та здатності адаптуватися до швидкоплинних змін. В умовах багатовекторного тиску – від пандемій до торговельних конфліктів – країни змушені шукати нові шляхи економічного зростання, орієнтовані на сталість, цифрову інтеграцію та справедливий розподіл ресурсів. Тому глобальні економічні трансформації - це адекватна відповідь на зовнішні виклики та крок до прогресу у XXI столітті.

Інновації та цифровізація суттєво трансформують фінансову сферу, створюючи як нові можливості, так і додаткові ризики, що підсилюють уразливість економічних систем під час криз. Впровадження фінтех-рішень, штучного інтелекту та цифрових платформ підвищує швидкість і масштаб фінансових операцій, але водночас ускладнює контроль за ризиками та може призводити до ефекту ланцюгових збоїв. У таких умовах дослідження впливу інновацій та цифровізації на динаміку фінансових криз є надзвичайно актуальним, адже воно дає змогу своєчасно виявляти потенційні загрози, вдосконалювати регуляторні механізми та формувати більш стійку й безпечну глобальну фінансову систему.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фінансові кризи викликають поглиблений інтерес

відомих економістів до дослідження, оскільки вони мають глибокий вплив на економічну стабільність країн та добробут суспільства. У період цифрових глобальних змін ці кризи набувають нових форм і масштабів через швидке поширення інноваційних технологій та посилення взаємозалежності фінансових ринків. Питання глобального впливу фінансових криз на економіку держав досліджували О. Воронова, С. Марущак, М. Пугачов [1], сучасні підходи до типологізації фінансових криз вивчали Т. Шабельник В., Т. Марена, М. Шабельник [2]. Важливо зауважити, що прояви кризи впливають на цифрову трансформацію процесів фінансового управління на підприємствах. Цьому питанню увагу приділено О. Бадяєвим [3]. Підхід до розгляду фінансових криз та їх впливу на трансформаційні процеси наразі є різностороннім, водночас все ще залишається ніша для поглибленого наукового пошуку та аналізу.

Формулювання цілей дослідження. Метою написання статті є дослідження переваг цифровізаційних інноваційних процесів, які вони створюють для світового господарства, та викликів, що часто поглиблюють фінансові кризи та змушують шукати оптимальні шляхи їх попередження чи реагування на них.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансові кризи є невід'ємною складовою економічного розвитку, оскільки вони періодично виникають у різних формах - від банківських та валютних потрясінь до системних глобальних збоїв. Їхня поява зазвичай супроводжується різкими порушеннями функціонування фінансових ринків, зниженням довіри до інституцій та суттєвими економічними втратами. З огляду на масштабні наслідки, що можуть охоплювати як національні економіки, так і світову фінансову систему загалом, актуальним є глибоке вивчення сутності фінансових криз, механізмів їх виникнення та особливостей прояву в умовах сучасних трансформацій.

Фінансова криза - це ситуація, коли в економічній системі виникає раптова і глибока нестабільність, яка призводить до значного зниження вартості активів,

падіння фондових ринків, банкрутства банків і підприємств, а також втрати довіри інвесторів і споживачів [4]. Серед основних причин їх виникнення називають надмірні обсяги кредитів та боргові бульбашки, інвестиції у спекулятивні активи, фінансову глобалізацію, недостатнє регулювання фінансового сектору, зовнішні шоки [4]. У процесі глобалізації фінансові ринки різних країн набувають усе більшої взаємозалежності, що призводить до того, що економічні труднощі в одній державі здатні швидко впливати на інші економіки світу. Фінансові кризи можуть виникати внаслідок зовнішніх потрясінь, зокрема воєн, природних катаклізмів, пандемій або раптових коливань на ринках сировини. Пандемія COVID-19 стала значним зовнішнім ударом для світової економіки, спричинивши стрімке падіння фінансових ринків і суттєве уповільнення економічної активності в багатьох державах.

Важливо зауважити, що за останні 20 років сутність фінансової кризи істотно змінилася під впливом процесів глобалізації, цифровізації та розвитку фінансових інновацій. Якщо раніше фінансові кризи здебільшого були зумовлені внутрішніми макроекономічними дисбалансами або надмірною фінансовою лібералізацією, то нині дедалі частіше їхніми каталізаторами стають глобальні ризики - кіберзагрози, системні збої в цифровій інфраструктурі, геополітична нестабільність чи пандемії. Крім того, зросла швидкість поширення кризових явищ завдяки високій взаємозалежності фінансових ринків та активізації торгівлі. Це вимагає переосмислення традиційних підходів до діагностики, прогнозування та управління фінансовими кризами у нових умовах.

Значимість цифровізації у розвитку сучасних міжнародних економічних відносин та процесах глобалізації останнім часом зростає. Фактично вона стає ключовим фактором інтеграції національних економік у світовий простір, прискорюючи обмін товарами, послугами, капіталом та інформацією. Цифрові технології забезпечують швидший і безпечніший міжнародний платіжний обіг, сприяють розвитку електронної комерції та дистанційного надання послуг, зменшують транзакційні витрати й усувають географічні бар'єри.

У контексті глобалізації цифровізація не лише розширює можливості міжнародного співробітництва, а й змінює його якість, стимулюючи інновації, підвищення конкурентоспроможності та появу нових бізнес-моделей. Вона сприяє формуванню глобальних ланцюгів створення доданої вартості, підсилює взаємозалежність економік та інтеграцію світових ринків, водночас створюючи нові виклики, цифрову нерівність та регуляторні розбіжності між країнами.

Прогрес цифровізації суттєво трансформує фінансову сферу, змінюючи як інструменти, так і механізми роботи ринків. Насамперед він забезпечує автоматизацію та прискорення фінансових операцій, зменшуючи транзакційні витрати та підвищуючи

ефективність управління капіталом. Розвиток фінтех-сервісів, застосування банками мобільних додатків, блокчейн-технологій і цифрових платіжних систем робить фінансові послуги доступнішими для ширшого кола споживачів, включаючи ті регіони, де традиційна банківська інфраструктура розвинена слабо. Цифровізація сприяє підвищенню прозорості та безпеки операцій завдяки використанню систем кіберзахисту й інтелектуального аналізу даних. Вона відкриває нові можливості для персоналізованих фінансових продуктів, швидкого кредитування та інвестицій, а також дає змогу оперативного реагувати на зміни ринкової кон'юнктури.

Цифровізація фінансового сектору стала ключовим каталізатором трансформацій у банківській системі, оскільки вона не лише забезпечила швидший обіг даних і зручність для споживачів, але й відкрила простір для появи нових бізнес-моделей. Саме цифрові інновації створили передумови для розвитку альтернативних форм фінансового посередництва, серед яких особливе місце займають необанки. Використовуючи технологічні рішення, що мінімізують операційні витрати та підвищують доступність послуг, необанки стали логічним продовженням процесу цифровізації, адже вони втілюють у собі переваги цифрового середовища та відповідають на зростаючий попит населення на швидкі, мобільні та гнучкі фінансові інструменти.

Часто необанки визначають як оновлені та модернізовані банки, які не мають фізичних відділень. Для надання послуг вони використовують мобільні програми та сайти [5]. З іншого боку, узагальнюючи підходи авторів праць [6; 7; 8], можемо відзначити, що необанки - це банки, які функціонують за допомогою онлайн-платформ і приваблюють технічно просунутих клієнтів, використовуючи сучасні цифрові технології, такі як аналіз даних, штучний інтелект та інші. Це фінансові установи нового покоління, що функціонують виключно онлайн, без фізичних відділень, та надають послуги на основі фінансових технологій.

Поява необанків та нових платіжних платформ змінює ринок швидше, ніж традиційні установи встигають реагувати. Користувачі наразі звикли до швидких сервісів. Якщо банк чи страхова компанія не пропонують простий онлайн-доступ, миттєві платежі чи індивідуальні пропозиції, клієнти легко переходять до більш технологічних конкурентів. Оскільки технології пришвидшують інтеграцію фінансових ринків та змінюють бізнес-моделі, без адаптації установи втрачають здатність швидко реагувати на кризові явища та глобальні тренди. Штучний інтелект та автоматизація допомагають знижувати витрати, оптимізувати процеси та швидко приймати рішення, що особливо важливо в умовах глобальної турбулентності.

У нинішніх обставинах розвитку фінансових ринків необанки надають дешевші та зручніші фінансові

послуги, активно впроваджують нові сервіси, зокрема здійснюють криптовалютні операції, миттєві перекази, інтеграцію з маркетплейсами та електронними гаманцями. Це стимулює розвиток фінтех-екосистеми, підвищує рівень інноваційності фінансових продуктів. Саме необанки пропонують мобільні додатки, зручний онлайн-банкінг без відділень, миттєві платежі у першу чергу орієнтуючись на молодь та малий бізнес, що високо цінують простіші процедури відкриття рахунку, мінімальні вимоги та швидкі фінансові операції, що активізує фінансову інклюзію. Як зауважують Десятнюк О., Крисоватий А., Птащенко О., фінансова інклюзія залишається актуальною та важливою глобальною ініціативою, спрямованою на покращення фінансового добробуту всього населення та сприяння сталому розвитку глобальної економічної системи [9, с. 26].

Рівень фінансової інклюзії у цілому сьогодні є одним з актуальних соціальних факторів макроекономічного середовища, що впливає на фінансову стабільність банків. Забезпечення вільного доступу всіх соціальних груп до фінансових продуктів і послуг створює умови для раціонального управління ресурсами, розширення інвестиційних можливостей та впровадження інновацій. Це, у свою чергу, дає змогу банкам як ключовим інститутам фінансового посередництва стабільно працювати, оперативного реагувати на виклики та ризики, протидіяти дестабілізуючим чинникам і результативно виконувати свої функції [10, с. 94].

На думку Десятнюк О., Крисоватого А., Птащенко О., розвиток фінансової інклюзії впливає на багато аспектів глобальної фінансової системи [9]. Виділяють навіть основні тенденції у розвитку фінансової інклюзії на глобальному рівні. Одну з найважливіших ролей у цій сфері також відіграє цифровізація, що проявляється через поширення доступу до Інтернету та до використання мобільних телефонів, впровадження цифрових платіжних систем та забезпечення доступу користувачів до них [11]. Окрему тенденцію складають глобальні ініціативи міжнародних організацій. Саме ці структури, як вважається, відіграють ключову роль у розвитку фінансової інклюзії, оскільки забезпечують координацію дій, фінансову підтримку та формування стандартів для країн із різним рівнем економічного розвитку, а особливо країн, що розвиваються. Такі інституції як Світовий банк та ООН розбудовують фінансову інфраструктуру шляхом створення механізмів надання технічної допомоги. Сьогодні фінтех інновації є одним із ключових драйверів розвитку глобальної фінансової інклюзії. Вони допомагають у глобальному масштабі долати бар'єри обмеження доступу мільйонів людей і бізнесів до фінансових послуг [12]. Наразі актуальним фактором і водночас викликом розвитку фінансової інклюзії є рівень фінансової грамотності населення. Чимало країн концентрують зусилля на тому, щоб населення краще орієнтувалося у фінансових поняттях і могло приймати більш обґрунтовані фінансові рішення [13]. З

метою забезпечення та підвищення фінансової інклюзії уряди країн розробляють та впроваджують спеціальні програми соціальної підтримки, грошовими трансфертами, використовуючи банківські канали, надають підтримку окремим категоріям населення. Часто питання фінансової інклюзії поєднуються з проектами екологічного спрямування та питань сталого розвитку, що підтверджує інтеграцію фінансової та екологічної сфери [9, с. 26].

Цікавим є той факт, що складні глобальні виклики такі як пандемія COVID-19, глобальна нестабільність певним чином активізували створення умов для фінансової інклюзії, оскільки чимало фінансових послуг було переведено в онлайн формат. Слід відзначити, що внаслідок пандемії відбулося глобальне прискорення цифровізації фінансових послуг, а саме: різке зростання цифрових платежів та банківських рахунків, активізація роботи цифрових каналів, зміцнення фінансової стійкості малого та середнього бізнесу, зростання ролі соціально відповідального підприємництва, налагодження онлайн роботи провайдерів фінансових послуг.

За таких умов діяльність необанків у глобальному масштабі стала одним із ключових факторів прискорення фінансової інклюзії, оскільки вони змінюють підхід до доступу та користування банківськими послугами. У цьому контексті вони створюють доступність фінансових послуг для небанківського населення (тих, хто не мав з різних причин банківського рахунку та не користувався банківськими послугами), знижують операційні витрати й пропонують менші тарифи та комісії, що робить банківські послуги доступними для малозабезпечених груп населення, активно інтегрують мобільні платежі, миттєві перекази та онлайн-гаманці, що спрощує участь у глобальній фінансовій системі, міжнародні перекази стають дешевшими і швидшими, розширюють доступ до кредитування. Важливим аспектом та глобальним ефектом діяльності необанків є поєднання людей, бізнесу та держав у цифровому фінансовому просторі.

Активне поширення необанків підштовхує державні органи до створення нових правил та стандартів у сфері цифрових фінансів, кібербезпеки та захисту персональних даних, оскільки зростають цифрові виклики. Зростання їх ролі формує більш гнучку, цифрову фінансову екосистему, зменшує домінування великих традиційних банків та змушує їх переглядати свою бізнес-модель, знижувати тарифи, інвестувати у цифровізацію та належним чином реалізовувати адаптаційні механізми. Адаптація фінансових установ до швидких технологічних змін вимагає системного підходу, розробки гнучкої цифрової стратегії, окреслення технологічних пріоритетів, постійного моніторингу ринку та технологічних трендів, модернізації IT-інфраструктури, переходу на хмарні рішення для масштабованості та економії витрат, інвестування у інновації, а саме у

запуск власних інноваційних лабораторій, налагодження колаборацій та участь у технологічних акселераторах. Крім того, перед банками стоїть завдання підвищення цифрових компетенцій персоналу, персоналізації продуктів, впровадження швидких та зручних каналів комунікації з клієнтами.

Зараз серед серйозних викликів потрібно відзначити кіберризик, що потребує відповідної розробки системи кіберзахисту. Що більше фінансових операцій здійснюється онлайн, то зростає ймовірність кібератак та несанкціонованого витоку даних. Для виявлення шахрайства наразі застосовують штучний інтелект, а регулярне тестування безпеки та дотримання міжнародних стандартів використовується як інструмент посилення кіберзахисту.

Інноваційні виклики становлять реальну загрозу для тих банківських структур, які уникають впровадження сучасних технологій і таким чином ризикують втратити свою клієнтську базу та ринкову частку.

Висновки. Подолання інноваційних цифрових викликів фінансових криз в умовах глобальних

трансформацій потребує комплексного підходу, що поєднує розвиток цифрової регуляторики, підвищення кіберстійкості та міжнародну координацію. Використання інноваційних технологій дозволяє ефективніше прогнозувати ризики та контролювати нестабільність, тоді як гармонізація глобальних стандартів знижує ймовірність системних потрясінь. Важливим елементом стійкості стає диверсифікація фінансових інструментів, що поєднує традиційні механізми з інноваційними цифровими рішеннями.

Водночас значну роль у подоланні кризових явищ відіграють фінансова інклюзія та підвищення цифрової грамотності населення. Ширший доступ до фінансових послуг та обізнаність у використанні цифрових технологій сприяють зменшенню соціально-економічної вразливості суспільства під час криз. Отже, формування стійкої фінансової системи в умовах глобальних змін можливе лише за умови синергії інноваційних технологій, ефективного регулювання, орієнтації на потреби суспільства та оперативного реагування на інноваційні виклики.

Література:

1. Воронова О. В., Марущак С. М., Пугачов М. І. Глобальні фінансово-економічні кризи та їх вплив на економіку держав. *Економіка та суспільство*. 2023. №51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-9>.
2. Шабельник Т. В., Марена Т. В., Шабельник М. М. Сучасні підходи до типологізації світових фінансових криз. *Бізнес Інформ*. 2020. №10. С. 6-13. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-6-13>.
3. Бадяєв О. Цифрова трансформація фінансового управління підприємством в умовах кризи. *Modeling the development of the economic systems*. №2. С. 253-258.
4. Сутність фінансових криз: що викликає економічні обвали? *Сутність*. URL: <https://sutnist.com/blog/what-is-financial-crisis/>.
5. Федина В. В., Богріновцева Л. М. Необанки: світовий досвід та вітчизняна практика. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. №6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-08-02>.
6. King B., Bank 4.0: Banking Everywhere, Never at a Bank. Marshall Cavendish Business. Singapore. 2018. 384 p. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=7DB7DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA13&dq=Bank+4.0:+Banking+Everywhere,+Never+at+a+Bank&ots=YDAzPipBI0&sig=zj78OuX0vdKi_5xynM_aNsSUOp0&redir_esc=y#v=onepage&q=Bank%204.0%3A%20Banking%20Everywhere%2C%20Never%20at%20a%20Bank&f=false.
7. Sharma G. What is Digital Banking? URL: <https://www.ventureskies.com/blog/digital-banking>.
8. Marous J. State of digital banking transformation. Digital Bank Report. 2019. URL: <https://www.digitalbankingreport.com/trends/state-of-digital-banking-transformation/?articl>.
9. Десятнюк О., Крисоватий А., Птащенко О. Стан та тенденції розвитку фінансової інклюзії в Україні. *Світ фінансів*. 2023. №3(76). С. 21-34 URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1629/1639> DOI: 10.35774/sf2023.03.021
10. Вовченко О. С. Фінансова інклюзія як інструмент забезпечення фінансової стабільності банків. *International scientific journal «Grail of Science»*. 2022. № 12-13. С. 94-95. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.011>
11. Jong A., Shahriar A. Z., Shazia F. Reaching out to the unbanked: The role of political ideology in financial inclusion. *Journal of International Money and Finance*. 2022. Vol. 126. URL : <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2022.102678/>
12. Pacetti-Garr E. The five characteristics of an inclusive economy: getting beyond the equity growth dichotomy. Rockefeller Foundation, 2016. URL : <https://www.rockefellerfoundation.org/blog/fivecharacteristics-inclusive-economy-getting-beyond-equity-growth-dichotomy/>.
13. Rauniyar G., Kanbur R. Inclusive development: two papers on conceptualization. Application, and the ADB Perspective. Working Papers 57036. Cornell University, 2010. 46 p.

References:

1. Voronova, O. V., Marushchak, S. M., & Puhachov, M. I. (2023). Global financial and economic crises and their impact on the state economy. *Ekonomika ta suspilstvo*, 51. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-9>.
2. Shabelnyk, T. V., Marena, T. V., & Shabelnyk, M. M. (2020). Modern approaches to typologizing global financial crises. *Biznes Inform*, 10, 6–13. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-6-13>.

3. Badyaiev, O. (n.d.). Digital transformation of enterprise financial management in crisis conditions. *Modeling the Development of the Economic Systems*, 2, 253–258.
4. What is a financial crisis? (n.d.). *Sutnist*. <https://sutnist.com/blog/what-is-financial-crisis/>.
5. Fedyna, V. V., & Bohryntseva, L. M. (2022). Neobanks: Global experience and domestic practice. *Problemy suchasnykh transformatsii. Series: Economics and Management*, 6. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-08-02>.
6. King, B. (2018). *Bank 4.0: Banking everywhere, never at a bank*. Marshall Cavendish Business. Singapore. https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=7DB7DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA13&dq=Bank+4.0:+Banking+Everywhere,+Never+at+a+Bank&ots=YDAzPipBI0&sig=zj78OuX0vdKi_5xynM_aNsSUOp0&redir_esc=y#v=onepage&q=Bank%204.0%3A%20Banking%20Everywhere%2C%20Never%20at%20a%20Bank&f=false.
7. Sharma, G. (n.d.). *What is digital banking?* Venture Skies. <https://www.ventureskies.com/blog/digital-banking>.
8. Marous, J. (2019). *State of digital banking transformation*. Digital Bank Report. <https://www.digitalbankingreport.com/trends/state-of-digital-banking-transformation/?articl>.
9. Desiatniuk, O., Krysovaty, A., & Ptashchenko, O. (2023). Status and trends in the development of financial inclusion in Ukraine. *Svit finansiv*, 3(76), 21–34. <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1629/1639> <https://doi.org/10.35774/sf2023.03.021>.
10. Vovchenko, O. S. (2022). Financial inclusion as a tool for ensuring the financial stability of banks. *International Scientific Journal «Grail of Science»*, 12–13, 94–95. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.011>.
11. Jong, A., Shahriar, A. Z., & Shazia, F. (2022). Reaching out to the unbanked: The role of political ideology in financial inclusion. *Journal of International Money and Finance*, 126. <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2022.102678>.
12. Pacetti-Garr, E. (2016). *The five characteristics of an inclusive economy: Getting beyond the equity growth dichotomy*. Rockefeller Foundation. <https://www.rockefellerfoundation.org/blog/five-characteristics-inclusive-economy-getting-beyond-equity-growth-dichotomy/>.
13. Rauniyar, G., & Kanbur, R. (2010). *Inclusive development: Two papers on conceptualization, application, and the ADB perspective* (Working Paper 57036). Cornell University.

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License